

Признання міжкультурнай компетентнасці

Што з'являєцца показчыкам міжкультурнай
компетентнасці ?

The Pestalozzi Programme
European Wergeland Centre
Intercultural Cities Programme

Для дальнейшего чтения

Council of Europe (2008), White paper on intercultural dialogue: "living together as equals in dignity"

UNESCO (2007), *UNESCO Guidelines on intercultural education*, Paris.

European Commission (2007) on *a European agenda for culture in a globalizing world (Communication from the commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions)*

Што з'яўляецца паказчыкам маёй міжкультурнай кампетэнтнасці?

Міжкультурная кампетэнтнасць на працягу многіх дзесяцігоддзяў з'яўляецца шырокапрызнаным важным фактарам для мірнага суіснавання ў рознабаковым свеце. Нядаўнія шматлікія стратэгічныя дакументы і рэкамендацыі міжнародных арганізацый, такіх як White paper па Міжнароднаму Дыялогу (Савет Еўропы, 2008) таксама вельмі ясна выяўляюць дадзенае патрабаванне. Міжкультурная кампетэнтнасць – гэта асноўная кампетэнтнасць, кожны чалавек павінен прадаўжаць працаваць з мэтай развіцця і падтрымкі жыццядзейнасці дэмакратычных грамадстваў. Дадзены інструмент скіраваны на Вашу падтрымку на шляху да больш поўнага самаразумення у шматбаковых аспектах.

Як Вы пабачыце далей, галоўныя кампаненты, з якіх складаецца міжкультурная кампетэнтнасць, - адносіны, навыкі і веды – апісаны ў форме пацвярджэнняў, што апісваюць паводзіны, якія могуць быць звязаны з пэўнымі аспектамі гэтых кампанентаў. Зразумела, што дадзеныя кампаненты звязаны паміж сабой, бо нашы веды пра сьвет і ўзаемадзейнічэнні людзей у гэтым свеце, гэтаксама як і нашы адносіны да названай з'явы, могуць быць бачнымі і прыкметнымі толькі праз нашы паводзіны. Акрамя таго, прафесійнае развіццё і атрыманьня веды могуць толькі павялічыць міжкультурную кампетэнтнасць пры правільных адносінах і правільным выкастанні атрыманых ведаў і навыкаў. Зыходзячы з важнасці адносінаў, у нашым сьпісе індэктараў субкампаненты гэтай сферы па колькасці пераўзыходзяць субкампаненты ведаў і навыкаў.

Існуючы інструмент быў распрацаваны групай з 30 настаўнікаў, дырэктараў школ і экспертаў з усёй Еўропы ў трохдзённым мазгавым цэнтры з улікам агульнай экспертызы ўдзельнікаў і нядаўніх вынікаў даследавання і Праектнай работы ў Савеце Еўропы і іншых міжнародных арганізацыях. Гэта работа была арганізавана сумесна з Праграмай Pestalozzi, праектам Міжнародных Гаратоў Савета Еўропы і еўрапейскім Цэнтрам Wergeland. Затым дадзены інструмент быў працэсціраваны 50 настаўнікамі і дырэктарамі школ у 14 дзяржавах, пасля чаго быў прыняты закончаны варыянт з улікам абшырнай зваротнай сувязі, атрыманай у час тэсціравання.

Што з'яўляецца паказчыкам Вашай міжкультурнай кампетэнтнасці? Інструмент прызначаны для таго, каб дапамагчы Вам паглядзець на сябе збоку, на сваю міжкультурную кампетэнтнасць, вызначыць свае моцныя бакі, а таксама тэра вобласці, якія патрабуюць далейшага развіцця. Калі ў Вас знойдзецца вольны час (хвілін 20-30), расслабцеся і паразважайце над спісам пацвярджэнняў, якія характарызуюць паводзіны. Падумайце пра сябе аб тых людзях, якія Вас акружаюць, - блізкіх Вам ці далёкіх па сьветаадчуванні, пра людзей рознага соцкультурнага, рэгіянальнага, сацыяльна-эканамічнага ці лінгвістычнага паходжання. Падумайце пра міжкультурныя кантакты, якія ў Вас значацца, ці любыя падобныя сітуацыі, звязаныя з іншымі людзьмі. Паспрабуйце прыпомніць, што Вы пры гэтым адчувалі, што Вы ведалі і як Вы паступілі, пазначце на адпаведным полі побач з кожным пацвярджаннем. Вы можаце выкарастаць інструмент самастойна ці разам з калегамі па камандзе. Калі Вы закончыце тэсціраванне, пэўна, будзе правільным паразважаць аб дзеяннях, якія Вы можаце прадыняць для свайго далейшага развіцця. Вы можаце зноў звярнуцца да інструмента ў любы час і выкарастаць яго цалкам ці часткова, каб пабачыць нейкія змены.

Мы спадзяёмся, што распрацаваны інструмент будзе спрыяць набыццю цікавага і карыснага вопыту.

Адносіны

1 – ніколі , 2 - зрэдку, 3 – часам , 4 – часта , 5 – заўсёды	1	2	3	4	5
1 Павага					
<i>Я праяўляю павагу ў адносінах да іншага чалавека як да роўнага мне.</i>					
<i>Я даю магчымасць іншым людзям для самавыяўлення і я слухаю і рэагую на іх аргументы.</i>					
<i>Я прытрымліваюся меркавання, заснаванага на першым уражанні .</i>					

2 Цярпімасць неадназначнасці					
<i>Я гатовы часова адказацца ад сваіх нормаў і каштоўнасцяў.</i>					
<i>Я праяўляю цяпенне, калі супрацьстаю таму, што для мяне невядомае ці незнаёмае.</i>					
<i>Я пазітыўна ўзаемадзейнічаю не будучы ўвераны ў тым, што іменна іншы чалавек думае і адчувае.</i>					
<i>Я паказваю разуменне таго факта, што мае думкі і учынкi знаходзяцца пад уплывам цэлага рада каштоўнасцяў і нормаў.</i>					

3 Адкрытасць і дапытлівасць					
<i>Я праяўляю сяброўскаю цікавасць да людзей і рэчаў, з якімі сустракаюся па жыцці (адаптавана ад Бетрэнда Рассела).</i>					
<i>Я карыстаюся ўсімі магчымасцямі, каб сустрэць новых людзей.</i>					
<i>Я цікаўлюся поглядамі і ўчынкамі іншых людзей.</i>					

4 Спачуванне					
<i>Я гатовы звяртаць увагу на пачуцці іншых людзей.</i>					
<i>Я паказваю, што магу падзяляць пачуцці іншых людзей.</i>					

5 Самоўсведамленне					
<i>Я паказваю, што я адчуваю сябе ўверана, апісваючы свае станоўчыя якасці і недахопы.</i>					
<i>Я прымаю той факт, што магу дапускаць памылкі.</i>					
<i>Я бяру на сябе адказнасць за свае памылкі.</i>					
<i>Я прашу ў іншых людзей дапамогі, калі яна мне патрэбна.</i>					
<i>Я прыстасоўваюся пад іншых, калі адчуваю карысць ад гэтага.</i>					

6 Уверанасць кінуць выклік і быць аспрэчаным					
<i>Я паказваю, што не баюся не пагадзіцца з іншымі людзьмі.</i>					
<i>Я прапаную альтэрнатыўныя спосабы бачыць ці рабіць нешта.</i>					
<i>Я паказваю, што я прымаю аспрэчванне.</i>					

Уменні

1 – ніколі , 2 - зрэдку, 3 – часам , 4 – часта , 5 – заўсёды	1	2	3	4	5
1 Узаемадзеянне					
<i>Я ўважліва слухаю іншых людзей.</i>					
<i>Я ўвераны ў тым, што маё пасланне зразумелі так, як я яго разумею.</i>					
<i>Я заахвочваю людзей для выражэння сваіх патрэбаў і меркаванняў.</i>					
<i>Я заўсёды падтрымліваю эмоцыі, якія бачу вакол сябе.</i>					
<i>Я шукаю і ўдакладняю агульныя патрэбы і чаканні.</i>					

2 Мульціперспектыўнасць					
<i>Я шукаю інфармацыю ў розных крыніцах.</i>					
<i>Я тлумачу свае думкі і учынкi, разглядаючы пры гэтым іншыя пункты гледжання.</i>					
<i>Я выражаю сваё стаўленне як да тых, з кім канфліктую, так і да тых, хто падтрымлівае мяне.</i>					
<i>Я карыстаюся сваім уяўленнем, каб прапанаваць розныя пункты гледжання.</i>					

1 – ніколі , 2 - зрэдку, 3 – часам , 4 – часта , 5 – заўсёды	1	2	3	4	5
3 Крытычнае мысленне					
Я карыстаюся ўсёй даступнай мне інфармацыяй і сваім аналітычным складам, каб праверыць свае інтэрпрэтацыі.					
Я падвяргаю сумненню інтэрпрэтацыі, прапанаваныя іншымі, нягледзячы на аўтарытэтнасць асобаў і крыніц.					
Я прапаную розныя спосабы інтэрпрэтацыі ідэй і ўчынкаў людзей.					
Я прыводжу ясныя аргументы, каб патлумачыць свае думкі і свой выбар.					

4 Рашэнне праблем і супрацоўніцтва					
Я ідэнтыфікую пытанні і праблемы, якія патрабуюць вырашэння.					
Я прапаную розныя пункты гледжання на праблему, якую патрэбна вырашыць.					
Я ініцырую некалькі спробаў вырашэння праблем.					
Я падтрымліваю спробы іншых людзей вырашыць праблему.					
Я актыўна шукаю шляхі вырашэння праблемы сумесна з іншымі зацікаўленымі людзьмі.					
Я прымушаю іншых людзей у групе адчуваць сябе камфортна пры сутукненні з праблемай.					

5 Здольнасць да росту					
Я даследую новыя рэчы і сітуацыі.					
Я разважаю і аналізую свае падавочванні патрэбы і мэты.					
Я мяняю свае спосабы здзяйснення ўчынкi ў святле новага разумення праблем.					

Веды

1 – ніколі , 2 - зрэдку, 3 – часам , 4 – часта , 5 – заўсёды	1	2	3	4	5
1 Веды аб узаемадзеянні					
Я бяру ў разлік і вярбальныя і невярбальныя пасланні.					
Я выказваю разуменне таго, што ў слоў і цела мовы могуць быць розныя значэнні ў розных кантэкстах.					
Я тлумачу значэнні, каб пазбегнуць непаразуменняў.					
Я прыбягаю да уплыву суадносін сілаў пры ўзаемадзеянні.					
Я выказваю разуменне таго, што у розных формаў узаімадзеяння ёсць розныя мэты і правілы.					

2 Веды аб сацыяльных метадах					
Я выказваю разуменне факта, што іншыя людзі могуць думаць, паводзіць сябе і адчуваць па-іншаму.					
Я актыўна даследую прычыны розных метадаў і рэакцый.					

3 Веды аб ролі сацыяльных і палітычных дзеючых асоб (людзей і ўстаноў)					
Я прызнаю сацыяльныя і палітычныя вынікі разнастайных метадаў.					
Я звяртаюся да адпаведных сацыяльных, культурных і палітычных дзеючых асобаў, калі мне патрэбны ад іх інфармацыя ці падтрымка.					
Пры ўзьнікненні праблемы я ініцырую учынак разам з адпаведнай сацыяльнай ці палітычнай групай дзеючых асобаў.					

4 Веды аб сьветапоглядах і сістэмах поглядаў					
Я прызнаю, што духоўныя і экзістэнцыяльныя пытанні з'яўляюцца важнымі аспектамі жыцця.					
Пры ўзаімадзеянні я прызнаю розніцу ў сьветапоглядах і сістэмах поглядаў.					
Я дэведваюся аб іншых сістэмах поглядаў і сьветапоглядаў шляхам актыўнага даследавання.					
Я паказваю разуменне факта, што сьветаадчуванні і перакананні людзей не статычныя.					
Я прызнаю, што сьветаадчуванні і сістэмы поглядаў уплываюць, але не вызначаюць індэнтычнасць чалавека ці групы.					

А зараз? Дзе я знаходжуся? Якім шляхам ісьці?